

ДО ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ

Сучасні дослідники говорять про необхідність формування окрім професійної компетентності ще так звану соціальну компетентність фахівця, розуміючи під нею сукупність знань, умінь і навичок, необхідних особі для успішної взаємодії з іншими людьми в соціумі (у сім'ї, трудовому колективі, малій групі, тощо), розробляються психолого-педагогічні засоби і умови соціального становлення школярів, робітників і фахівців середньої ланки, фахівців вищої кваліфікації [1; 2; 3; 4].

Загальновідомо, що в останні роки однією з парадигм розвитку педагогічного знання стало особистісно-орієнтоване навчання, педагогіка індивідуальності. У цих концепціях увага акцентується на формуванні особистих і індивідуальних властивостей і якостей людини, майбутнього фахівця, його, особистісні і індивідуальні компетентності.

Так, одні дослідники говорять про професійну, інші – соціальною, а треті – особистісну компетентності майбутніх фахівців. При цьому в кожному з підходів робиться акцент лише на одній стороні проблеми, інші залишаються в тіні. Такі підходи виправдані, оскільки дослідник не може охопити одночасно усі аспекти, пов'язані з вимогами до майбутнього фахівця. В той же час в реальній практиці підготовки фахівців орієнтація на реалізацію таких моноорієнтованих моделей (формування або професійної, або соціальної, або особової компетентності) веде до того, що, наприклад, випускник професійного учбового закладу може мати глибокі і широкі професійні знання і уміння, але одночасно зазнавати серйозні проблеми, наприклад, у сфері взаємодії з людьми.

Ми вважаємо, що підготовка сучасного фахівця повинна орієнтуватися на формування в єдності його компетентності у різних сферах: професійній, соціальній і особистісній. Тільки інтеграція професійної, соціальної і особової компетентності може забезпечити сучасному випускникові вищого навчального закладу конкурентоспроможність на сучасному ринку праці.

Конкурентоспроможність фахівця ми розуміємо як відносну і узагальнену характеристику випускника вищого навчального закладу, таку, що є результатом інтеграції його професійної, соціальної і особової компетентності, що забезпечує йому впевненість в своїх силах і здатність витримувати конкуренцію на ринку праці порівняно з випускником аналогічних навчальних закладів.

Конкурентоздатний фахівець – це професіонал, що готовий адекватно ситуації і часу знайти оптимальний і ефективний метод рішення і виконання поставленого завдання.

Які ж якості повинен мати сучасний конкурентоспроможний випускник ВНЗ?

Дослідники виділяють різні вимоги до якостей конкурентоздатного випускника. Характеризуючи його виділяють наступні якості: компетентність і професійна мобільність, володіння навичками самоосвіти і підвищення кваліфікації, ініціативність і самодисципліна, заповзятливість, практичність і діловитість, здатність до самоаналізу і ухвалення відповідальних рішень, гідність, особиста відповідальність, здатність до захисту своїх прав і свобод [2].

Знання вимог, що пред'являються ринком до випускників навчального закладу, дозволяє розробити і обґрунтувати конкретні моделі конкурентоздатного фахівця з різних професій і спеціальностей. Модель виступає орієнтиром функціонування освітніх структур і є основою для проектування усієї освітньої діяльності педагогічного колективу.

Аналіз показує, що при всьому різноманітті підходів основу створення моделі фахівця складає професіографічний підхід. Концентрація зусилля на вузько-прагматичній ділянці діяльності фахівця залишила осторонь саму людину з його потребами. З поля зору зник феномен становлення професійної особистості, її самосвідомості, професіоналізму, міжособистісних стосунків, так звана, система детермінант, що обумовлює професійне зростання і його етапи.

Перед усіма, хто в даний час займається створенням моделі фахівця, постають наступні питання:

1. Якими повинні бути поєднання в моделі професійних і особистісних якостей?
2. Як врахувати не лише статичні компоненти властивостей особистості, щонеобхідні представникам усіх спеціальностей, а й динамічні?
3. Як організувати керівні дії в процесі матеріалізації моделі для досягнення необхідних результатів?

У публікаціях останніх років із цього приводу з'явилися різні точки зору. Використання методу програмно-цільового планування дозволяє відбити в моделі спеціаліста структуру діяльності, що включає 3 компоненти;

- 1) особистісний;
- 2) функціональний;
- 3) предметний (при провідній ролі першого і другого).

Сама модель не може бути отримана на початку як щось самодостатнє. Вона потребує стосовно себе деякого зовнішнього обґрунтування, що дає можливість «вивести» з більшою або меншою вірогідністю необхідні характеристики моделі:

- 1) модель повинна включати такі компоненти, які безпосередньо і достатньо однозначно впливають на ефективність професійної діяльності;
- 2) модель повинна мати таку структуру, яка легко діагностується і контролюється з усіх стадіях професіоналізації;
- 3) модель повинна забезпечувати не лише контроль за процесом становлення професіонала, але і створювати можливості для активного втручання в хід професіоналізації з метою корекції і формування відповідних компонентів.

Для вирішення проблеми підготовки майбутнього конкурентоздатного фахівця потрібний підхід, який інтегрував би кращі сторони відомих підходів. І оскільки важливою особливістю усіх існуючих підходів виступає їх комплементарність,

доповнюваність по відношенню один до одного, оскільки найбільшу ефективність вони набувають в інтеграції.

Список використаних джерел

1. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. – [3-тє вид.] /М. Й. Варій– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с.
2. Маркова А. К. Психология профессионализма /А. К. Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд Знание, 2003. – 312 с.
3. Основы практической психологии / За ред. В. Панка, Н. Чепелевой та ін. – К.: Либідь, 2001. – 534с.
4. Петровский А. В. Быть личностью/А. В. Петровский. – М.: Педагогика, 2002. – 112 с.
5. Приходько Ю. О. Практична психологія. Введення в професію. Навчальний посібник. /Ю. О. Приходько – К.: Каравела, 2010. – 230 с.

УДК 004.422.61

МАТВІЙЧУК Л. Ю.
ЛЕПКИЙ М. І.
Луцький національний технічний університет
ДЕРКАЧ В. Ю.
Мукачівський державний університет

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ТУРИЗМІ

Застосування інтерактивних технологій навчання в навчальному процесі дозволяє розвивати основи нестандартного мислення студентів, навички комунікативного спілкування, інтелектуальну, емоційну, мотиваційну та інші сфери. У навчальному процесі спостерігається наявність проблемного завдання, відбувається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності, поєднується індивідуальна, парна, групова, колективна роботи.

За рівнем застосування інтерактивні технології навчання є загально-педагогічні та особистісно-орієнтованими. За типом управління пізнавальною діяльністю в інтерактивних технологіях навчання використовується система малих груп, в якій взаємодія викладача зі студентами є циклічною, з контролем, взаємоконтролем; розсіяною, груповою, колективно-груповою, фронтальною, індивідуальною, вербальною організацією пізнання студентів.

За переважаючим методом використовують чотири основних інтерактивних технологій навчання, а саме:

1. Інтерактивні технології кооперативного навчання.
2. Інтерактивні технології колективно-групового навчання.
3. Інтерактивні технології ситуативного моделювання.
4. Інтерактивні технології відпрацювання дискусійних питань[3].

Серед інтерактивних технологій *кооперативного (колективного) навчання* використовуються такі технології: «Робота в малих групах», «Діалог», «Синтез думок», «Спільний проект», «Пошук інформації», «Коло ідей» і т. д. При такій формі організації занять учасники процесу навчаються грамотно висловлювати свої думки, сприймати інформацію, адекватно реагувати на неї, приводити аргументи, контраргументи, вчать вести діалог, дискусію.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>